

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Financiële gevolgen bestuursakkoord

In het bestuursakkoord zijn meerdere afspraken gemaakt die financiële gevolgen hebben. In deze notitie worden die op een rijtje gezet en –waar nodig– verduidelijkt.

1. Normeringssystematiek

Per 2012 wordt de normeringssystematiek hersteld. Daarbij geldt de algemene uitkering van 2011 als startpunt. In de gemeentefondscirculaire van december 2010 was daar al rekening mee gehouden waardoor de accresinformatie uit die circulaire nog steeds actueel is (een nominaal accres van € 599 miljoen in de jaren 2012 tot en met 2015. In de voorjaarsnota van het Rijk en de meicirculaire volgt actualisatie van de accrescijfers.

2. Decentralisaties

Hieronder vindt u per decentralisatieoperatie de belangrijkste financiële gevolgen. In het bestuursakkoord zijn hoofdlijnen vastgelegd, een groot aantal punten moet nog worden uitgewerkt. Niettemin zult u in uw meerjarenbegroting een raming moeten opnemen. Daarvoor willen we u de volgende handvatten meegeven.

Bij de decentralisaties wordt gesproken over te realiseren bezuinigingen. Dit gaat om bezuinigingen op de rijksbegroting. De VNG heeft zich bij de gesprekken over taakoverhevelingen ingezet voor een voldoende financiële compensatie voor de gemeenten als totaal. Voor elke taakoverheveling wordt met een zogenaamde rekenregel de hoogte van het macrobudget vastgesteld. De VNG heeft het vertrouwen dat de macrobudgetten in de toekomst passen bij de over te hevelen taken.

Wel moeten voor de drie decentralisatieoperaties verdeelmodellen ontwikkeld worden. Elk verdeelmodel heeft het risico in zich dat de verdeling van het macrobudget niet geheel aansluit bij de spreiding van de kosten onder de gemeenten. Met een mogelijke afwijking in zowel positieve als in negatieve zin. In het bestuursakkoord is afgesproken dat een gemeente –voor alle herverdelingsoperaties samen– per jaar per inwoner met een negatief herverdeeleffect van maximaal € 15 te maken krijgt. De VNG raadt gemeenten aan om bij het opstellen van de meerjarenbegroting rekening te houden met deze financiële onzekerheden, bijvoorbeeld door daarvoor PM op te nemen. Bij verdere uitwerking van de verschillende decentralisatieoperaties volgt meer duidelijkheid.

AWBZ-begeleiding

Macrobudget

Welke taken en bijbehorende bedragen worden gedecentraliseerd staat nog niet precies vast. Wel is zeker dat met ingang van 2013 nieuwe cliënten door de gemeenten worden bediend. Met ingang

van 2014 gaat het totale cliëntenbestand naar de gemeenten over (zonder behoud van rechten). Het macrobudget kan pas worden vastgesteld wanneer knopen zijn doorgehakt over het over te hevelen takenpakket. Het bedrag dat de gemeenten in een in te stellen decentralisatie-uitkering zullen ontvangen wordt gebaseerd op de werkelijke uitgaven 2010 van de huidige uitvoerders. De cijfers 2010 worden geïndexeerd aan de hand van de daarvoor geraamde groeivoet binnen het Budgettair Kader Zorg (gemiddeld 2,5% per jaar) en een beschikbare nominale index volgens de nu gehanteerde systematiek binnen de AWBZ. Op het totale geïndexeerde budget dat wordt overgeheveld in 2013/2014 wordt een korting toegepast van 5%. Een onafhankelijke instantie toetst of deze rekenregel juist wordt toegepast. Ook wordt de omvang en verdeling van het budget jaarlijks gemonitord.

Invoeringskosten

Voor de invoeringskosten decentralisatie AWBZ-begeleiding is in totaal eenmalig € 130 miljoen beschikbaar. De gemeenten ontvangen daarvan € 80 miljoen, mits zij kunnen aantonen dit bedrag werkelijk nodig te hebben. Het ligt voor de hand dat de gemeenten die € 80 miljoen ontvangen, verdeeld over 2012 en 2013. Welk deel in welk jaar moet nog worden vastgesteld.

Uitvoeringskosten

Voor de uitvoering van de AWBZ-begeleiding krijgen gemeenten structureel een bedrag dat gelijk is aan de huidige uitvoeringskosten aan rijkszijde. Dat wordt overgeheveld naar gemeenten. Daarnaast stelt het kabinet vanaf 2016 structureel € 55 miljoen beschikbaar voor uitvoeringskosten van zorg voor jeugd en AWBZ-begeleiding samen. In 2014 gaat het daarbij om € 35 miljoen en in 2015 om € 45 miljoen.

Jeugdzorg

Macrobudget

Ter vaststelling van het bedrag dat overgeheveld wordt voor de uitvoering van de jeugdzorg geldt een rekenregel. In die rekenregel is opgenomen dat:

- het bedrag dat overkomt voor de begrotingsgefinancierde jeugdzorg (waaronder de huidige provinciale jeugdzorg) wordt vastgesteld op de bij begroting vastgestelde uitkering/subsidie in het jaar voor overheveling. Dit bedrag wordt geïndexeerd met de van toepassing zijnde loon- en prijsindex die geldt in het jaar voorafgaand aan het jaar van overheveling.
- het bedrag dat overkomt voor de Jeugd-GGZ en Jeugd-LVG wordt vastgesteld op de gerealiseerde uitgaven in het kalenderjaar drie jaar voorafgaand aan overheveling.
Deze gerealiseerde uitgaven worden vervolgens voor drie jaren geïndexeerd met de geraamde groeivoeten uit het Budgettair Kader Zorg.

Om tot het over te hevelen macrobudget voor de jeugdzorg te komen wordt het totaal van deze twee bedragen gecorrigeerd voor de effecten van de IQ-maatregel en de maatregel lage ziektebelasting en verlaagd met de ingeboekte besparingen zoals opgenomen in het regeerakkoord (€ 80 miljoen in 2015, oplopend tot € 300 miljoen vanaf 2017). De middelen worden naar verwachting via een decentralisatie-uitkering uitgekeerd.

Een onafhankelijke instantie toetst of deze rekenregel juist wordt toegepast.

Over de indexatie van het macrobudget vanaf moment van overheveling moeten nog afspraken gemaakt worden.

Invoeringskosten

Ter compensatie van de invoeringskosten bij de decentralisatie van de jeugdzorg is eenmalig € 64 miljoen beschikbaar (€ 16 miljoen in 2012 en € 48 miljoen in 2013).

Uitvoeringskosten

Voor de uitvoering van de jeugdzorg krijgen gemeenten structureel een bedrag dat gelijk is aan de huidige uitvoeringskosten aan rijkszijde. Dat wordt overgeheveld naar gemeenten.

Daarnaast stelt het kabinet vanaf 2016 structureel € 55 miljoen beschikbaar voor uitvoeringskosten van zorg voor jeugd en begeleiding samen. In 2014 gaat het daarbij om € 35 miljoen en in 2015 om € 45 miljoen.

Werken naar vermogen

Op www.vng.nl zijn meerdere vragen en uitgebreide antwoorden daarop opgenomen over de decentralisatieoperatie op het gebied van sociale zaken (werken naar vermogen). De vragen gaan onder andere over de financiën van de Wet sociale werkvoorziening, de Wet werken naar vermogen, het re-integratiebudget en het transitiefonds. Zie ook www.vng.nl/werkennaarvermogen

Overige financiële afspraken

- De effecten van alle herverdelingen, waaronder de decentralisaties, worden beperkt tot € 15 nadeel per inwoner per jaar.
- De structurele korting van € 100 miljoen op de RUD's gaat niet door.
- De rijksbijdrage aan het afvalfonds wordt stopgezet. Daar staat tegenover dat het Rijk zorgt voor een sluitende regeling van de producentenverantwoordelijkheid, zodat een inzamelingsstelsel voor verpakkingsafval blijft draaien en gemeenten vergoed blijven worden voor de taken of diensten die zij voor het bedrijfsleven uitvoeren.
- Het lokale belastinggebied zal gedurende deze kabinetsperiode niet worden gewijzigd, met het voorbehoud van de motie over de afschaffing van de precariobelasting. De macronorm van de OZB blijft in stand.

3. Overzicht Financiële toezeggingen kabinet bij het sluiten van bestuursakkoord

De financiële ruimte om bepaalde ombuigingen uit het regeer- en gedoogakkoord voor gemeenten op een goede wijze op te lossen was zeer beperkt. In het akkoord zijn door het kabinet een aantal financiële tegemoetkomingen opgenomen. De tegemoetkomingen staan op verschillende plaatsen in de tekst. Hieronder staat het overzicht van de tegemoetkomingen.

Bedragen x mln. euro	Incidenteel Kabinetsperiode	Structureel per jaar
SZW		
Herstructureringsfaciliteit WSW	400 + PM	-
Uitvoeringskosten Werken naar Vermogen	78	42
Objectief onderzoek Macrobudget WWB 2011	PM	
VWS		
Vrijvallende uitvoeringskosten bij het Rijk	PM	PM
Uitvoeringskosten Jeugd en begeleiding	80	55
Invoeringskosten Jeugd	64	-
Indexering Huishoudelijke Hulp	110	44
Provinciale middelen		90
Jeugdzorg		
Geen 5%-korting inloop-GGZ/hulpmiddelen	21	7
RUD's	330	100
Totaal	1.083+PM	338+PM